

Recenzents:	Jānis Krēvics
Elektroniskais plašsaziņas līdzeklis:	“Latvijas Radio 4”
Projekta nosaukums:	Analītisko sižetu cikls „Partiju vizītkartes”
Recenzēto satura vienību skaits:	18
Recenzēto satura vienību pārraidīšanas datumi:	no 5.09. līdz 29.09.2022

1. UNIVERSĀLIE KRITĒRIJI

- 1.1. **Satura/projekta atbilstība definētajiem sabiedriskā pasūtījuma uzdevumiem.**
- 1.2. **Atbilstība konkrētās pārraides, satura risinājuma definētajam mērķim un uzdevumam.**

Recenzenta vērtējums: atbilst.

Projekta mērķis ir nodrošināt Latvijas Radio Sabiedriskā pasūtījuma noteiktos uzdevumus un Latvijas sabiedrībai īpaši svarīgu notikumu atspoguļošanu LR programmās, ievērojot 2022. gada noteiktos satura virzienus un piešķirto finansējumu, - paplašināti atspoguļot 2022.gada 1.oktobrī notiekošās 14.Saeimas vēlēšanas;

Nodrošināt daudzveidīgu ziņu tematiku un analītisku informāciju par Latvijas politiskajiem, sabiedriskajiem, ekonomiskajiem, kultūras un citu jomu procesiem, kas saistīti ar Latvijas politisko partiju darbību, programmām, lēmumiem un vēlēšanu norisi, lai veicinātu sabiedrības izpratni un līdzdalību vēlēšanās. Pārtraide atbilst mērķim un uzdevumam.

Pieteikumā minēts, ka analītisko sižetu cikls „Partiju vizītkartes” pirms vēlēšanām skan no 5.09. līdz 29.09.2022. raidījumā „Doma laukums”. Plānoti provizoriski 15 raidījumi (realizētas 18 epizodes). Cikla mērķis: informēt klausītājus par katru politisko spēku, kas startēs Saeimas vēlēšanās, tā vēsturi, izvirzītajiem mērķiem un prioritātēm, saraksta spilgtākām personībām, iesaistītajām personām un paveikto. Uzskatu, ka realizētais darbs pilnībā atbilst solītajam. Epizodes sagatavotas profesionāli. Autoru savāktā faktu bāze ļoti plaša. Izvirzītie mērķi realizēti.

- 1.3. **Vai projektam ir ilgtspējīgs efekts, tostarp žurnālistikas un mediju profesionālās kvalitātes uzlabošanā.**

Recenzenta vērtējums (atbilst):

Projektam ir ilgtspējīgs efekts. Arī žurnālistikas un mediju profesionālās kvalitātes uzlabošanā. Autori saglabājuši neitralitāti.

1.4. Satura pieejamības nodrošināšana daudzveidīgās satura izplatīšanas platformās un potenciālā sasniedzamā auditorija (atbilstoši definētajam, pieejamajiem datiem utt.).

Recenzenta vērtējums (atbilst):

Solīts, lai nodrošinātu plašāku un padziļinātu analītisko informāciju, līdztekus ikdienas plānotajam un LR Sabiedriskajā pasūtījumā iekļautajam satura apjomam, plānots īstenot jaunus raidījumus, informatīvi analītiskus ciklus un rubrikas, kā arī paplašināt jau klausītāju iecienītākos ziņu un informatīvi analītiskos raidījumus ar papildinātu saturu, multimediju materiāliem un to pieejamību digitālajos kanālos. Lai aptvertu dažādas auditorijas un satura formātus, raidījumi plānoti visos Latvijas Radio kanālos, un to veidošanā ir iesaistītas praktiski visas struktūrvienības. Projekta laikā veidotais saturs solīts aktīvi virzīt sociālajos tīklos un publicēts Latvijas Radio mājaslapās internetā, veidojot audiovizuālos materiālus, vizuālus.

Šie materiāli diemžēl nav pieejami straumēšanas platformās, piemēram Spotify, kas ļautu aizsniegt auditoriju, kas ikdienā LR1 neklausās. Mājas lapā solītie audiovizuālo materiālu nav. Ir tikai īsi partiju aprakstu līdi. Bet noderētu publicēt visu sižetu tekstu materiālu. Iespējams piestrādāt arī pie to vizualizācijas kā tas realizēts, piemēram, ReBaltica un LR1 veidotajos materiālos. Nākotnē var apsvērt iedeju arī krievu valodas satura veidošanā piesaistīt ReBaltica vai citu analītisko žurnālistu vai kādu ar partijām nesaistītu domnīcu analīzes un satura veidošanas spējas.

1.5. Satura atbilstība žurnālistikas ētikas un profesionālajiem standartiem, viedokļu daudzveidības nodrošināšana (atbilstoši žanra specifikai).

Recenzenta vērtējums (atbilst):

Veidotie analītiskie sižeti atbilst žurnālistikas ētikas un profesionālajiem standartiem. Nodrošināta plaša viedokļu daudzveidība, ieturēts pienācīgs balanss un neitralitāte.

2. SPECIĀLIE KRITĒRIJI FORMĀTA NOVĒRTĒŠANAI

2.1. Formas kritēriji (atbilstība formātam, scenārija dramaturģijas kvalitāte, vēstījuma dinamika, režijas kvalitāte, mūzikas izmantošanas prasmes, subtitru kvalitāte).

2.2. Satura kritēriji (satura veidošanā iesaistītā personāla darba kvalitāte, satura vērtība un oriģinalitāte, satura neitralitāte un sabalansētība virsrakstos, lidos, vizuālajos risinājumos, valodas lietojums, informācijas avotu atlase un izmantojums, vēstījuma uztveramības kvalitāte, konteksta saprotamība).

Satura veidošanā iesaistīto žurnālistu darba kvalitāte, satura vērtība un oriģinalitāte ir pieņemamā līmenī. Saturs ar dažiem izņēmumiem ir pietiekami neitrāls:

1.Выборы-2022. "Jaunā vienotība" - "Kompetence. Prognozēšana. Gods" - ar šādu devīzi apvienība "Jaunā Vienotība" iekļūst Saeimas vēlēšanu finiša taisnē. *Un programma, kurā, rūpīgi izlasot, var saskatīt gan risinājumus neatliekamām problēmām, gan neizpildītos solījumus. Taču galvenā intriga ir, vai šim politiskajam spēkam izdosies atkal izveidot valdību un atkārtot Kariņa kabineta politiskās ilgmūžības rekordu?*

Ironisks sižets ar "iesmiešanu" kā Arvils Ašeradens nemāk atrast pats savas partijas programmu internetā. Palielāka intervija ar Ašeradenu. Šaurs ekspertu viedoklis - tikai Ilga Kreituse. Drusku kaitina veids kā materiāls samontēts - izņemtas laukā runātāju elpu vietas. Septiņās minūtēs saturiski iespējams bija pateikt vairāk. Arī, iespējams, vairāk būtu nepieciešams izvērst pamatotu kritiku, ja aplūkojamā ir partija, kas vadījusi valdību. Rodas priekšstats par viduvēju reportāžu "kā tad mums vispār politikā iet".

Выборы-2022. Latvijas krievu savienība

Vienīgā partija, kas šajās vēlēšanās tieši uzrunā krievvalodīgos vēlētājus, ir Latvijas Krievu savienība. Partija par saviem mērķiem šajās vēlēšanās pasludina "vairumam Latvijas krievvalodīgo iedzīvotāju svarīgu piemiņas, kultūras un tradīciju saglabāšanu". Tomēr eksperti ir vienisprātis: krievvalodīgajam vēlētājam ir apnicis balsot par politiskajiem spēkiem, kuri, pat nonākot varas iestādēs, tiek izslēgti no līdzdalības politisko lēmumu pieņemšanā.

Izvērsta analīze par Ždanokas lomu partijā, Ždanokas rīcību pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā 24.februārī un atgādināta viņas rīcība 2014.gadā, kad rīkotas demonstrācijas Rīgas ielās un Ždanoka pati devusies uz Krimu. Labi parādīta LKS divkosīgā rīcība attiecībā uz spēju saliedēt sabiedrību Latvijā un karu Ukrainā. Laba analīze par partijas programmu un iepriekšējiem izteikumiem.

Выборы-2022. ZZS. *Šis politiskais spēks šogad zaudēja "zaļos", taču nešķīrās no vārda "zaļie" savā nosaukumā - zīmols tika glābts. Bet Zaļās partijas zaudējumu, neskatoties uz divdesmit gadu sadarbību, zemnieki neuzskata par nopietnu, saka Viktors Valainis. Pēc politologa Jāņa Ikstena domām, šķīršanās no zaļajiem joprojām bija zemnieku kļūda.*

Sižetā plakātiski un primitīvi argumenti. Bet atspoguļoti plaši iesaistīto viedokļi. Noslēgt sižetu ar frāzi "to rādīs laiks" - to pat universitātē māca, ka tas ir prastākais veids, kā to izdarīt. Un tas liecina par žurnālista nespēju izdarīt pašam savus secinājumus par tematu.

Выборы-2022. Tautas kalpi Latvijai

Veidotajā sižetā daudzās vietās runātājiem izmontētas elpas vietas. Vairākās epizodēs sižeta autoram audio defekti un sprakšķi. Sižetā kandidāti 7 minūtes runā muļķības par lidostu privatizēšanu, eiro atcelšanu un sadarbīanos ar Krieviju. Pēc tam 15-20 sekundēs eksperts nedaudz to visu pakritizē.

Neproporcionāli liels ētera laiks partijas pārstāvju viedokļiem, bet ne žurnālists, ne eksperts pienācīgi nespēj atspēkot izskanējušo. Klausītājam var rasties priekšstats, ka dzirdētais uztverams kā patiesība.

Выборы-2022. Suverēnā vara

Tradicionālo vērtību un abstraktu ekonomisko ideju aizsardzība - no "biznesam izdevīgiem nodokļiem" līdz "izvairīšanās no spekulācijām ar valsts energoresursiem". Ar šādu programmu saraksts # 5 nonāk jaunajam Seima - partijai Suverēnā vara. Un, ja politiskā spēka nosaukums daudziem neko neizsaka, tad tā līderes - Saeimas deputātes Jūlijas Stepaņenko vārds ir zināms. Bet vai viņa var novest savu partiju līdz uzvarai vēlēšanās?

Labi izanalizēts piedāvājums un pieredze līdz tam. Žurnālists profesionāli izvērtējis partijas pārstāvju darbu un piedāvājumu.

Выборы-2022. Kristīgi Progresīvā Partija

Sestais numurs Saeimas vēlēšanās ir Kristīgi Progresīvā Partija. Sarakstā ir tikai 31 kandidāts – šī ir viena no mazākajām partijām, kas piedalās vēlēšanu sacīkstēs. Saraksta līderu vidū ir RTU profesors Andrejs Krasņikovs un Jūrmalas pensionāru biedrības priekšsēdētāja vietnieks Imants Burvis. Partijas programma runā par nepieciešamību "valsts pārvaldīt ar mūsdienu zinātnes metodēm". Tomēr klimata krīze progresīvie kristieši uzskata, ka zinātne nav pierādīta, bet "zaļais kurss" - "mākslīgi atstāts novārtā"

Izsvērti un pietiekami neitrāli veidots materiāls par partiju, kurai aptaujas sola 0,0% vēlētāju atbalstu.

Выборы-2022. Stabilitātei!

Vienlīdzīgas tiesības un taisnīgi lēmumi visiem Latvijas iedzīvotājiem – tāds ir Stabilitātes partijas mērķis! un ar šādu saukli vēlētājus sveica kandidāti no 8. saraksta. Pilnīgi jauna politika, jauna valsts pārvaldes kvalitāte un komunikācijas ar cilvēkiem veidi - tā iedzīvotājiem sola 2021.gadā reģistrētā partija.

Sīžetā žurnālists atļauj partijas līderim Rosļikovam plaši klāstīt, kā viņš rakstījis vēstuli Kariņam, kā ES uzspiež nepieciešamību celt cenas un nodokļus. Un tad - kāpēc šādā savienībā Latvijai atrasties. Latvijā esot jāievieš regulējams defolts. Latvija saņem milzīgas summas nodokļos un aizņēmumā no Eiropas. Un milzīgas summas 1-2 miljardi gadā neaizejot ne pensionāriem, ne invalīdiem. Ar to arī sižets beidzas. Radot priekšstatu, ka šādi ir pareizi, tas ir arī žurnālistes viedoklis un Rosļikovs runā pareizi. Diezgan provocējoši nekritisks Rosļikova atainojums, kas var klausītājam likt nojaust, ka viņa teiktais ir patiesība, jo žurnālists vai eksperts to neatspēko.

Выборы-2022. Saskaņa

Galvaspilsētas vēlētāju un varas iestāžu uzticības zaudēšana, reitingu kritums, šķelšanās partijas iekšienē, Krievijas militārās agresijas nosodījums Ukrainā, bet tajā pašā laikā vietas saglabāšana politisko partiju līderu trijniekā. Tas viss ir par partiju "Saskaņa", kas startē jaunās Saeimas vēlēšanās ar 7.numuru.

Ierunāts ar skaņas defektu, kas traucē uztvert saturu (žurnālists spļauj mikrofonā). Izklausās, ka ierunāts teksts vairākos piegājienos un dažādos mikrofonos. Politologu viedoklis ierakstīts pa telefonu sliktā kvalitātē. Tas traucē uztvert viņu sacīto. Tehniski pavisā un slikti nostrādāts. Pirmais sižets, kurā tiek pa punktiem intervēts partijas biedrs par savu nostāju - militārais dienests, viendzimuma laulības, tautas vēlēts prezidents, NATO spēku atrašanās Latvijā. Vai deputātam vajadzīga augstākā izglītība. Citos sižetos šāda pieeja iztrūkst. Tehniski vissliktākā kvalitāte no visiem sižetiem.

><

Выборы-2022. Tautas varas spēks

Nav programmas, nav komandas. Saraksts Nr.9 šajās vēlēšanās - "Tautas varas spēks" - izceļas uz citu politisko spēku fona. Vairāk vai mazāk detalizētu mērķu un uzdevumu nākamajiem četriem gadiem vietā partija piedāvā saviem vēlētājiem īsu revolucionāru manifestu "Tagad vai nekad!" un nezināmiem kandidātiem, kuri paši pieteikušies kā kandidāti. Bet šī spēka līdera - Valentīna Eremejeva vārds ir zināms pat apolitiskajiem latviešiem. Bet vēl jo vairāk dezinformācijas ekspertiem.

Izsvērti un analītiski viedokļi. Labi nostrādāts sižets.

><

Выборы-2022. Vienoti Latvijai

Zem 10 numura Saeimas vēlēšanās piedalās biedrība "Vienoti Latvijai". Saraksta dalībnieki atsakās piedalīties TV un radio debatēs ar citām partijām un nesniedz intervijas. Viņi izmanto nosaukumu un organizāciju kā platformu, lai rādītu piemēru, ka ikvienam Latvijas pilsonim ir jābūt tiesībām kļūt par Seima kandidātu, nepārstāvēt nevienu partiju.

Neitrāli veidots materiāls un izsvērti viedokļi.

><

Выборы-2022. Nacionālā apvienība

Latviska Latvija, visas izglītības tulkošana valsts valodā un aizliegums atjaunot uzturēšanās atļaujas ārzemniekiem - tās ir Nacionālās apvienības vēlēšanu programmas galvenās tēzes, kas šajās vēlēšanās startē ar 11. numuru. Šī partija ir ievērojami pieaugusi, un politologi to saista ar karu Ukrainā.

Sižetā partija iztīrāta tikai par nacionālo jautājumu, maz par ekonomiku, lai gan šajā krīzes situācijā šis ir viņu temats un NA pārvaldītā nozare. Nosaukts visu kandidātu-līderu saraksts pa novadiem, kas ir nevajadzīgi un aizņem laiku. Eksperti pa telefonu, kas traucē uztvert viņu teikto. Ja tiek intervēti vieni un tie paši speciālisti/politologi vairākos sižetos, tos var ierakstīt studijā vai viņu darba vietās, lai necieš sižetu kvalitāte. Jo tas nav ikdienas ziņu stāsts, kad 2h laikā jānointervē 5 cilvēki un tāpēc saruna pa telefonu ir attaisnojama pieeja.

><

Выборы-2022. Konservatīvie

13. numurs šajās Saeimas vēlēšanās tika konservatīvajiem. Bet partijas līderis Jānis Bordāns netic ne politiskajai māņticībai, ne priekšvēlēšanu socioloģijai, kas šim spēkam pagaidām dod 2,7% balsu.

Latvijas konservatīvie iekļūst jaunajā Saeimā ar programmu, kas reaģē uz galvenajiem tā laika izaicinājumiem. Tas ir paredzēts 10 gadiem, kas pārsteidz politologus. Vai vēlētais to novērtēs?

Analīze par 4 gadus veco programmu pirms iepriekšējās Saeimas vēlēšanām. Kas solīts un kas nav izdarīts. IZanalizēts ministru darbs. Eksperti klātienē. Andrejs Hutorovs - ļoti laba analīze!

><

Выборы-2022. Latvija pirmajā vietā

Partijas "Latvija pirmajā vietā" parādīšanās pie politiskā apvēršņa faktiski ir Aināra Šlesera atgriešanās lielajā politikā, jo pēdējo 10 gadu laikā šis skaitlis ir praktiski pazudis no valsts politiskajiem radariem. Partija "Latvija pirmajā vietā" šajās vēlēšanās startēs ar 12.numuru un tiks reģistrēta politisko partiju reģistrā 2021.gadā.

Kļūdaini fakti par to, ka Lembergs ir vienīgais, kurš Oligarhu lietas sakarā nonāca cietumā. Cietumā viņš nonāca citas lietas sakarā, bet Oligarhu lietu prokuratūra izbeidza. Pārējais izsvērts un laba analīze ar daudzpusīgiem viedokļiem.

><

Выборы-2022. Progresīvie

Šī partija burtiski balansē uz 5% barjeras pārvarēšanas robežas. Viņas aktīvos - vara Rīgas domē, pasīvos - virkne skandālu Rīgā un pārāk jauneklīga orientācija ar progresīvām vērtībām. Viendzimuma laulības un marihuānas legalizācija gados vecākiem cilvēkiem nav īsti skaidrs mērķis. Partija Progresīvie uz šīm vēlēšanām dodas ar 15. sarakstu.

Žurnālists burtiski spļauj mikrofonā un katrs otrais vārds ir ar defektu, kas traucē uztvert saturu. Žurnāliste uzdod "ātros" jautājumus, bet pašai nav mikroфона. Kas arī apgrūtina klausīšanos. Eksperts pa telefonu. Nebaudāmi gari sinhroni - 25-30 sekundes, kas dinamiskam radio sižetam ir daudz par garu.

><

Выборы-2022. Katram un katrai

Ar 14. numuru partija "Katram un katrai" piedalās Seima vēlēšanās. Partijas līderis, pašreizējais deputāts Aldis Gobzems uzskatāms par populistu. Bet partija populismu saprot kā tautas gribas atspoguļojumu un neuzskata to par kaut ko negatīvu. Partija piedāvā samazināt nodokļus, pārvarēt birokrātiju un palielināt ģimenes pabalstus. Speciālisti ir pārliecināti, ka partija var dot dāsnus solījumus, apzinoties, ka valdībā neiekļūs, kas nozīmē, ka par vārdiem tai nebūs jāatbild.

Neitrāli veidots materiāls un izsvērti viedokļi.

><

Выборы-2022. Attīstībai/PAR

Autobusi, trolejbusi, mikroautobusi un taksometri, sabiedriskā transporta pieturas un reklāmkarogu paplašinājumi uz valsts lielceļiem – no turienes uz mums raugās potenciālo vēlēto pārstāvju sejas: piecas dienas pirms 14. Saeimas vēlēšanām. Viena no šīm sejām ir partijas Attīstībai/Par premjera kandidāts aizsardzības ministrs Artis Pabriks. Esot pie varas iepriekšējos 4 gadus, vairāku ministriju vadītajai partijai nācās malkot krīzi pilnā apmērā - Ilzei Viņķelei, Marijai Golubevai, pandēmijai un ar to saistītajiem ierobežojumiem, administratīvi teritoriālajai reformai un tagad - obligātā militārā dienesta veicināšanai.

Ļoti labs gabals. Viens no labākajiem. Tēlaini salīdzinājumi un labi izvēlēti aspekti no programmas.

><

Выборы-2022. Apvienotais saraksts

20 gadus ilgajai Zaļās partijas un Zemnieku savienības savienībai ir pienācis gals. Neskatoties uz to, ka vēlēšanās tiek prezentēts SZK saraksts, Zaļā partija tajā nepiedalās, bet ietilpst apvienībā ar Liepājas partiju un Reģionu apvienību. Visas trīs partijas pie varas bijušas arī iepriekš, un tagad daudzi kandidāti ir deputāti. Uzņēmējs, stājoties desmitā no Latvijas miljonāriem, būvuzņēmējs Uldis Pīlēns ir savācis šādu komandu - viņš nevēlējās kandidēt uz Saeimu.

Kvalitatīvi veidots materiāls un pienācīgi balansēti viedokļi. Noderētu vairāk audiotītu no kādiem publiskajiem notikumiem vai citu mediju materiāliem. Tā vietā izmantota tikai intervija ar kandidātu Tavaru.

><

Выборы-2022. Объединение для Латвии

17. numurs Saeimas vēlēšanās tika Apvienībai Latvijai. No šī politiskā spēka kandidē 72 kandidāti, katriem četriem no desmit nav augstākās izglītības, jaunākajam ir 21 gads, četri ir arī tādi, kuriem ir pāri 80.

><

Выборы-2022. "Republika"

Eksperti intervēti pa telefonu, kas traucē uztvert saturu, bet materiāls labi sagatavots.

>< >< ><

Šie apkopojumi gandrīz visi ir labas kvalitātes saturs krievu valodā. Un žēl, ka pieejami kā atsevišķs segments tikai LR4 mājas lapā. Cilvēku klausīšanās paradumi ir mainījušies un reti kurš meklē saturu LR mājas lapā. Cilvēki klausās arī ziņu un analītiskos materiālus daudzviet - arī Spotify un līdzīgos straumēšanas servisos. Jāapsver viedoklis kā izplatīt šādus materiālus krieviski runājošajai sabiedrības daļai pēc iespējas plašāk, nevis to paslēpt LR4 un LSM mājas lapā, kas pieņemti nav starp plašāk lietotajiem portāliem Latvijā. Nākotnē iespējams jādodomā par sadarbību ar, piemēram, krieviski rakstošajiem Latvijas portāliem (TVNET, DELFI) vai, piemēram, Daugavpilī bāzēto "Čaika", lai iegūtu plašāku auditoriju.

2.3. Satura sagatavošanā iesaistītā personāla (žurnālisti, operatori, programmu vadītāji, moderatori, ilustrāciju autori utt.), kā arī sociālo mediju platformu redaktoru un autoru kompetence un profesionalitāte, atbilstība profesionālajiem standartiem.

Raidījuma sagatavotāji un veidotāji lielākajā daļā no sagatavotajiem materiāliem ir profesionāli un kvalitatīvi veikuši savu darbu. Dažās reportāžās ir tehniskas nianšes kā ierunātā teksta tehnisks brāķis vai arī pa telefonu ierakstītie eksperti, kas traucē uztvert saturu.

REKOMENDĀCIJAS

3.1. Vai sabiedriskā pasūtījuma ietvaros būtu jāturpina šāda saturs nodrošināšana arī nākotnē?

Šāda veida analītiski sižeti un cita veida materiāli ir ļoti svarīgi, lai formētu vēlētajū viedokli, palīdzētu viņiem analizēt un izdarīt secinājumus. Tieši tāpēc arī šim formātam ir jābūt ļoti strikti ievērotai viedokļu dažādībai, daudzpusībai un žurnālista neitralitātei un profesionalitātei. Atsevišķos gadījumos izpalikusi žurnālista spēja pienācīgi ar savu analīzi un pieaicinātiem ekspertiem atspēkot, ja intervējamais runā *muļķības*. Šāda nekritiska pieeja klausītājam var radīt priekšstatu, ka teiktajam var ticēt un tā ir patiesība. Uzskatu, ka šāds formāts noteikti jāizmanto arī nākotnē, bet ir tehniski un profesionāli vēl, kur augt.

3.2. Vai projekta realizēšanai būtu nepieciešami kādi profesionālie redakcionālās prakses un saturs uzlabojumi? Ja jā, kādi?

3.3. Papildu secinājumi un rekomendācijas.

Skatīt iepriekš.